

Indeks Održivosti Medija (MSI)

MSI Metodologija

2016

MSI METODOLOGIJA

MSI počinje s pet širokih “ciljeva” za ocenu snage i održivosti medijskog sistema. Oni uključuju stepen zaštite slobode govora, profesionalno novinarstvo, pluralizam izvora informacija, menadžment medija i institucije podrške. Mnogobrojni “indikatori” bliže definišu specifične uslove kojima se postiže svaki od pet ciljeva. Ovih pet ciljeva i njihovi odgovarajući indikatori predstavljaju skalu na bazi koje se meri medijski sistem zemlje, a bazira se na široko prihvaćenim principima od kojih se sastoji efikasni i nezavisni medij. Ovaj pristup omogućava kompleksnu ocenu medijskog sektora i razumevanje faktora koji određuju da li je medijski sektor otvoren, profesionalan i ekonomski održiv.

Osnovu MSI u svakoj zemlji čini grupa eksperata koji popunjavaju MSI upitnik i učestvuju u panel diskusiji, daju ocene i pisane komentare i učestvuju u panel diskusiji o stanju u medijskoj sferi. Moderator diskusije ima zadatak da je olakša i usmerava. Uloga Irex-a je da podrži odvijanje sesije i da kontroliše uslove odvijanja diskusije. Irex može da organizuje manje dodatno istraživanje medijskog sektora u vašoj zemlji i da doda jedan set ocena koje imaju isti ponder kao i ocene svakog pojedinačnog učesnika (Ako je 12 panelista Irex-ove ocene, tretiraće se kao ocene trinaestog paneliste). Transparentnost procesa i učešće lokalnih eksperata i moderatora doprinosi uspehu MSI. Konačni rezultat je nijansirana, detaljna analiza medijske situacije svake zemlje koje samo lokalni medijski zaposlenici mogu pružiti.

MSI je smišljen kao fleksibilna metodologija koja uključuje kvalitativne ocene, a također služi se standardnim sistemom ocenjivanja koji omogućava regularne analize medijskih sistema uporedive po godinama i po zemljama.

MSI je specifično dizajniran tako da se može primeniti na svaku zemlju sveta. Ima fleksibilnost da analizira varijetete sistema i njihove jedinstvene karakteristike. Na primer, mera profesionalizma i održivosti primenjuje se na lokalne medije, privatne ili državne medije, a također i na Internet, elektronske i štampane medije. MSI ne ocenjuje razliku između profesionalnog i privatnog medija, nego meri raznolikost medijskih izvora, tipove vlasništva i načine upravljanja.

MSI sesija ocenjuje *tekući* (u poslednjoj godini) status medija u vašoj zemlji, a ne bivše probleme ili buduće potencijale. To se postiže merenjem istih ciljeva istim indikatorima svake godine, pa vremenom MSI omogućava upoređenje progressa (ili nazatka) medijskog sektora. Zato je MSI efikasno sredstvo za lobiranje i izvor informacija o razvoju medija.

Cilj br.1: Zakonske/društvene norme za zaštitu/unapređenje slobode govora i pristup javnom informisanju

ZAKONSKE/DRUŠTVENE NORME ZA ZAŠTITU/UNAPREĐENJE SLOBODE GOVORA I PRISTUP JAVNOM INFORMISANJU

- ZAKONSKA/DRUŠTVENA ZAŠTITA SLOBODE GOVORA POSTOJI I SPROVODI SE U PRAKSI
- PROCES ODOBRAVANJA DOZVOLA (LICENCIJANJE) ILI REGISTRACIJE MEDIJA ŠTITI JAVNI INTERES I ON JE POŠTEN, KONKURENTAN I APOLOTIČAN
- PRISTUP TRŽIŠTU I PORESKA STRUKTURA ZA MEDIJE JE PRAVIČNA I UPOREDIVA SA DRUGIM PRIVREDNIM DELATNOSTIMA
- KRIVIČNA DELA PROTIV MEDIJSKIH PROFESIONALACA, GRAĐANA NOVINARA I MEDIJSKIH KUĆA SE GONE ENERGIČNO, ALI SU TAKVA KRIVIČNA DELA RETKA
- ZAKON ŠTITI UREĐIVAČKU NEZAVISNOST DRŽAVNIH ILI JAVNIH MEDIJA
- KLEVETA JE PITANJE GRAĐANSKOG PRAVA, ZVANIČNICI ZA KLEVETU MORAJU DA PRUŽE VIŠE DOKAZA NEGO OBIČNI GRAĐANI, UVREĐENA STRANA MORA DA DOKAŽE FALSIFIKAT ILI ZLU NAMERU
- INFORMACIJE IZ JAVNIH/DRŽAVNIH INSTITUCIJA SU DOSTUPNE, PRAVO PRISTUPA INFORMACIJAMA SE JEDNAKO PRIMENJUJE NA SVE MEDIJE, NOVINARE I GRAĐANE
- PRISTUP I KORIŠTENJE LOKALNIH I MEĐUNARODNIH VESTI I NOVINSKIH IZVORA OD STRANE MEDIJA NIJE OGRANIČENO ZAKONOM
- ULAZAK U NOVINARSKU PROFESIJU JE SLOBODAN I VLASTI NE NAMEĆU NIKAKVE DOZVOLE, OGRANIČENJA ILI POSEBNA PRAVA ZA NOVINARE

Cilj broj 2: Novinarstvo ispunjava profesionalne standarde kvaliteta

NOVINARSTVO ISPUNJAVA PROFESIONALNE STANDARDE KVALITETA

- IZVEŠTAVANJE JE NEPRISTRASNO, OBJEKTIVNO I BAZIRA SE NA KVALITETNIM IZVORIMA
- NOVINARI SE DRŽE PRIZNATIH I PRIHVAĆENIH ETIČKIH STANDARDARDA
- NOVINARI I UREDNICI NE PRAKTIKUJU SAMOCENZURU
- NOVINARI IZVEŠTAVAJU O KLJUČNIM DOGAĐAJIMA I DEŠAVANJIMA
- PLATE NOVINARA I DRUGIH PROFESIONALACA U MEDIJIMA SU DOVOLJNE DA OBESHHRABRE KORUPCIJU I ZADRŽE KVALIFIKOVANO OSOBLJE UNUTAR MEDIJSKE PROFESIJE
- ZABAVNI PROGRAM NE BACA U ZASENAK INFORMATIVNI PROGRAM
- TEHNIČKI KAPACITETI I OPREMA ZA PRIKUPLJANJE, PRODUKCIJU I DISTRIBUCIJU VESTI SU MODERNI I EFIKASNI
- KVALITETNO SPECIJALIZOVANO IZVEŠTAVANJE I PROGRAMI POSTOJE (ISTRAŽIVAČKO, PRIVREDNO/POSLOVNO, LOKALNO, POLITIČKO)

Cilj br.3: Višestruki izvori osiguravaju građanima pouzdane i objektivne informacije

Višestruki izvori osiguravaju građanima pouzdane i objektivne informacije

- PLURALITET JAVNIH/DRŽAVNIH I PRIVATNIH IZVORA VESTI (NA PRIMER – ŠTAMPA, ELEKTRONSKI MEDIJ, INTERNET, MOBILNI) POSTOJI I PRUŽA VIŠE STANOVIŠTA
- PRISTUP GRAĐANA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM MEDIJIMA NIJE OGRANIČEN
- DRŽAVNI ILI JAVNI MEDIJI ODRAŽAVAJU GLEDIŠTA CELOG POLITIČKOG SPEKTRA, NEUTRALNI SU I SLUŽE JAVNIM INTERESIMA
- NEZAVISNE INFORMATIVNE AGENCIJE PRIKUPLJAJU I DISTRIBUIRAJU VESTI ZA MEDIJSKE KUĆE
- PRIVATNI MEDIJI PROIZVODE SOPSTVENE VESTI
- TRANSPARENTNOST SVOJINE NAD MEDIJIMA OMOGUĆAVA KONZUMENTIMA DA PROCENE OBJEKTIVNOST VESTI; MEDIJSKA SVOJINA NIJE KONCENTRISANA U NEKOLIKO KONGLOMERATA
- MEDIJI ODRAŽAVAJU ŠIROK SPEKTAR DRUŠTVENIH INTERESA UKLJUČUJUĆI IZVORE INFORMISANJA NA JEZICIMA NACIONALNIH MANJINA
- MEDIJI POKRIVAJU VESTI I INFORMACIJE O LOKALNIM, DRŽAVNIM I MEĐUNARODNIM PITANJIMA

CILJ BR.4: MEDIJI SU DOBRA PREDUZEĆA KOJA OMOGUĆAVAJU NEZAVISNU UREĐIVAČKU POLITIKU**MEDIJI SU DOBRA PREDUZEĆA KOJA OMOGUĆAVAJU NEZAVISNU UREĐIVAČKU POLITIKU**

- MEDIJSKE KUĆE RADE KAO EFIKASNA I SAMOODRŽIVA PREDUZEĆA
- MEDIJI OSTVARUJU PRIHOD IZ VIŠE IZVORA
- REKLAMNE AGENCIJE I SRODNE DELATNOSTI SU AKTIVNE NA TRŽIŠTU OGLAŠAVANJA
- PRIHOD OD REKLAMA KAO PROCENAT UKUPNOG PRIHODA U SKLADU JE SA STANDARDIMA
- DRŽAVNE SUBVENCije I OGLAŠAVANJA SE DISTRIBUIRAJU POŠTENI, ZAKONITA SU I NE PODRIVAJU UREĐIVAČKU NEZAVISNOST I NE KVARE TRŽIŠTE
- ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA SE KORISTI ZA FORMULISANJE STRATEŠKIH PLANOVA, POVEĆANJE PRIHODA OD REKLAMA I ZA PRILAGOĐAVANJE MEDIJSKIH PROIZVODA POTREBAMA I INTERESIMA PUBLIKE
- PODACI O REJTINGU EMITOVANJA I TIRAŽU SU POUZDANI I NEPRISTRASNO URAĐENI

CILJ BR.5: PRATEĆE INSTITUCIJE SU U FUNKCIJI PROFESIONALNIH INTERESA NEZAVISNIH MEDIJA

PRATEĆE INSTITUCIJE SU U FUNKCIJI PROFESIONALNIH INTERESA NEZAVISNIH MEDIJA

- INTERESNA UDRUŽENJA ZASTUPAJU INTERESE VLASNIKA MEDIJA I MENADŽERA I PRUŽAJU USLUGE ČLANOVIMA
- PROFESIONALNA UDRUŽENJA RADE NA ZAŠTITI NOVINARSKIH PRAVA I PROMOVISANJU KVALITETNOG NOVINARSTVA
- NEVLADINE ORGANIZACIJE PODRŽAVAJU SLOBODU GOVORA I NEZAVISNE MEDIJE
- KVALITETNI PROGRAM ŠKOLOVANJA NOVINARA POSTOJE I OBEZBEĐUJU PRAKTIČNA ISKUSTVA
- INSTITUCIJE I PROGRAMI KRATKOROČNE OBUKE I OBUKE NA RADNOM MESTU OMOGUĆAVAJU NOVINARIMA DA POBOLJŠAJU POSTOJEĆA ZNANJA ILI STEKNU NOVE KVALIFIKACIJE
- IZVORI MEDIJSKE OPREME, ROTO-PAPIRA I ŠTAMPARSKI KAPACITETI SU APOLITIČNI, NEMAJU MONOPOL I NISU OGRANIČENI
- KANALI DISTRIBUCIJE (NA PRIMER – KIOSCI, PREDAJNICI, KABLOVSKA TELEVIZIJA, INTERNET, MOBILNI) SU APOLITIČNI, NEMAJU MONOPOL I NE PODLEŽU RESTRIKCIJAMA
- INFRASTRUKTURA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE DOVOLJNO ZADOVOLJAVA POTREBE MEDIJA I GRAĐANA

ИНДИЦАТОР БОДОВАЊЕ

0 = Ne, zemlja ne ispunjava ovaj indikator, državne ili interesne društvene snage se aktivno suprostavljaju implementaciji.

1 = Zemlja minimalno zadovoljava aspekte indikatora; ne mora biti aktivnog suprostavljanja implementaciji, ali poslovno okruženje nije takvo da ih podržava, a država ili medijski profesionalci ne podržavaju promene aktivno i u potpunosti.

2 = Zemlja je počela da primenjuje mnoge aspekte indikatora ali progres je još u začetku da bi se mogao oceniti kao tendencija ili još uvek zavisi od uticaja vlasti ili političkih snaga.

3 = Većina aspekata indikatora prihvaćena je u zemlji, a primena indikatora traje već nekoliko godina i/ili nova vlast ukazuje na verovatnu održivost ovog indikatora.

4 = Da, u zemlji se primenjuju svi aspekti indikatora, višestruke promene vlasti, ekonomske fluktuacije, promene u javnom mnenju i/ili različite društvene konvencije ne narušavaju tu činjenicu.

Moguće su sledeće ocene (0; 0.5; 1.0; 1.5; 2.0; 2.5; 3.0; 3.5; 4.0)